

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 29843/13
Radmila JURIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 26. lipnja 2018. u vijeću u sastavu:

Kristina Pardalos, *predsjednica*,
Ksenija Turković,
Pauliine Koskelo, *sutkinje*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 19. ožujka 2013.,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koje je dostavila podnositeljica zahtjeva,
nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositeljica zahtjeva, gđa Radmila Jurić, hrvatska je državljanka, rođena je 1950. godine i živi u Zagrebu. Podnositeljicu zahtjeva pred Sudom je zastupala gđa I. Bojić, odvjetnica iz Zagreba.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

4. Odlukom od 31. svibnja 1979. godine Savjet radne zajednice Centra za automatsku obradu podataka Službe društvenog knjigovodstva

podnositeljici zahtjeva dao je pravo na korištenje jedne prostorije (od sveukupno osam takozvanih prostorija za samce), površine 10 kvadratnih metara.

5. Dana 8. svibnja 1986. godine podnositeljica zahtjeva i Općina Medveščak sklopili su sporazum kojim je podnositeljici zahtjeva odobreno stanarsko pravo na predmetnu prostoriju, a sve na temelju odluke od 31. svibnja 1979.

6. Temeljem Zakona o otkupu stanova na kojima postoji stanarsko pravo, koji je stupio na snagu 3. lipnja 1991. godine, podnositeljica zahtjeva zatražila je od vlasnika stana u kojem je stanovala da sklopi ugovor o prodaji stana između vlasnika kao prodavatelja i nje kao kupca. Budući da je vlasnik odbio njezin zahtjev, podnositeljica zahtjeva podnijela je tužbu protiv Financijske agencije Općinskom sudu u Zagrebu, tražeći presudu kao zamjenu za ugovor o prodaji.

7. Dana 9. prosinca 2009. godine Općinski sud u Zagrebu presudio je u korist podnositeljice zahtjeva.

8. Okrivljenik je podnio žalbu, a 15. studenoga 2011. godine Županijski sud u Zagrebu ukinuo je prvostupanjsku presudu, izričito se pozivajući na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku. Presudio je da prostor u kojem je podnositeljica zahtjeva stanovala nije stan, već je to takozvana prostorija za samce te da podnositeljica zahtjeva nikada nije stekla stanarsko pravo na predmetni stan, već samo pravo da ga privremeno koristi. Županijski sud također je naložio iseljenje podnositeljice zahtjeva na temelju činjenice da nije imala pravnu osnovu za korištenje predmetnog prostora jer nikada nije bila nositelj stanarskog prava na njemu.

9. Naknadna ustavna tužba podnositeljice zahtjeva proglašena je nedopuštenom 20. rujna 2012. godine zbog neiscrpljivanja prethodnih pravnih sredstava, odnosno revizije pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

10. Mjerodavni dio članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 49/2002) glasi kako slijedi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava [na koju se prigovara] dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

...“

11. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/1991, 91/1992, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008 i 57/2011) glasi kako slijedi:

Članak 373. (a)

„Drugostupanjski će sud odbiti žalbu i potvrditi prvostupanjsku presudu, odnosno preinačiti prvostupanjsku presudu ako nađe:

1. da bitne činjenice među strankama nisu sporne, ili
2. da ih je moguće utvrditi i na temelju isprava i izvedenih dokaza koji se nalaze u spisu, neovisno o tome je li prvostupanjski sud prigodom donošenja svoje odluke uzeo u obzir i te isprave, odnosno izvedene dokaze.“

Članak 382.

„Stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude:

...

3. ako je drugostupanjska presuda donesena prema odredbama članka 373.a i 373.b ovoga Zakona

...“

12. Podnositeljica zahtjeva dostavila je pet odluka Vrhovnog suda (Rev-122/2010-2, Rev-729/2012, Rev-2/2010 i Rev-369/2011) kojima je taj sud revizije proglasio nedopuštenima u predmetima u kojima su drugostupanjski sudovi preinačili prvostupanjske presude izričito se pozivajući na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku. U tim je predmetima Vrhovni sud ponovno ocijenio tu osnovu i utvrdio da je pozivanje drugostupanjskih sudova na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku bilo neosnovano.

PRIGOVORI

13. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 8. zbog svojeg iseljenja.

14. Također je prigovorila na temelju članka 1. Protokola br. 1, zasebno i u vezi s člankom 14., zbog nemogućnosti kupnje predmetnog stana.

PRAVO

15. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je odlukom o iseljenju povrijeđeno njeno pravo na poštivanje njezinog doma te da su ju domaće vlasti, uskraćujući joj pravo na kupnju predmetnog stana, diskriminirale i povrijedile njezino pravo na mirno uživanje njezinog vlasništva. Pozvala se na članke 8. i 14. Konvencije kao i na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

Članak 8.

„1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga ... doma ...

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

Članak 14.

„Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.“

Članak 1. Protokola br. 1

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

1. Tvrđnje stranaka

16. Vlada je tvrdila da podnositeljica zahtjeva nije pravilno iscrpila domaća pravna sredstva jer prije podnošenja ustavne tužbe nije podnijela reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 15. studenog 2011. godine koji se izričito pozvao na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku. Upravo je na toj osnovi Ustavni sud njezinu ustavnu tužbu proglasio nedopuštenom.

17. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je praksa Vrhovnog suda nedosljedna i da je taj sud u brojnim predmetima smatrao da revizija nije dopuštena iako su žalbeni sudovi preinačili prvostupanjske presude izričito se pozivajući na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku.

2. Ocjena Suda

18. Mjerodavna opća načela sažeta su u predmetu *Gherghina* (vidi *Gherghina protiv Rumunjske* (odluka) [VV], br. 42219/07, stavci 83. - 89.).

19. Glede ovog predmeta, Sud napominje da je dosljedno smatrao da, kako bi se ispunila pretpostavka iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, a u skladu s načelom supsidijarnosti, podnositelji moraju, prije nego što podnesu svoje prigovore Sudu, prvo dati hrvatskom Ustavnom sudu, kao najvišem sudu u Hrvatskoj, priliku da ispravi njihovu situaciju i riješi pitanja koja žele podastrijeti Sudu (vidi, primjerice, *Bučkal protiv Hrvatske* (odluka), br. 29597/10, stavak 20., 3. travnja 2012.; *Longin protiv Hrvatske*, br. 49268/10, stavak 36., 6. studenoga 2012.; i *Muršić protiv Hrvatske* [VV], br. 7334/13, stavak 81., ECHR 2016).

20. Međutim, na temelju članka 62., stavka 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što su prethodna pravna sredstva iscrpljena. U predmetu podnositeljice zahtjeva Ustavni je sud presudio da podnositeljica zahtjeva nije ispunila taj uvjet jer nije podnijela reviziju Vrhovnom sudu prije podnošenja ustavne tužbe.

21. Sud primjećuje da je člankom 382. Zakona o parničnom postupku predviđeno da stranke parničnog postupka mogu podnijeti reviziju Vrhovnom sudu kad god drugostupanjski sud preinači prvostupanjsku presudu na temelju članka 373. (a) Zakona o parničnom postupku. Situacija je upravo takva u ovom predmetu.

22. Sud također napominje tvrdnju podnositeljice zahtjeva da je u nekim predmetima u kojima se u drugostupanjskoj presudi izričito pozivalo na članak 373. (a) Zakona o parničnom postupku Vrhovni sud ipak smatrao da revizija nije bila dopuštena jer je ocijenio da je pozivanje na gore navedenu odredbu bilo neosnovano. Sud ponavlja da postojanje samo sumnje u izgledu za uspjeh određenog pravnog sredstva koje nije očigledno uzaludno nije dovoljan razlog za propust iskorištavanja tog domaćeg pravnog sredstva (vidi gore citirani predmet *Gherghina*, stavci 86. i 106., koji se poziva na *Akdivar i drugi protiv Turske*, 16. rujna 1996., stavak 71., *Izvyješča o presudama i odlukama* 1996-IV; *Scoppola protiv Italije* (br. 2) [VV], br. 10249/03, stavak 70., 17. rujna 2009.; i *Vučković i drugi protiv Srbije* (preliminarni prigovor) [VV], br. 17153/11 i 29 drugih, stavak 74., 25. ožujka 2014.).

23. Činjenica da je Vrhovni sud povremeno ponovno ocjenjivao zaključke nižestupanjskih sudova glede osnove za preinačenje prvostupanjske presude nije mogla osloboditi podnositeljicu zahtjeva obveze da u ovom predmetu iskoristi reviziju jer je to bio preduvjet za podnošenje ustavne tužbe. S tim u vezi, Sud naglašava da se domaća pravna sredstva moraju koristiti u skladu s formalnim pretpostavkama domaćeg prava i u propisanim rokovima (vidi gore citirani predmet *Vučković i drugi*, stavak 72.).

24. Stoga, suprotno stajalištu podnositeljice zahtjeva, obraćanjem Vrhovnom sudu podnositeljica bi stvorila priliku za razvoj domaće sudske prakse o predmetnim pitanjima, što bi potencijalno bilo korisno bilo kome

drugom u sličnoj ili usporedivoj situaciji. Sud stoga zaključuje da su razlozi koje je podnositeljica zahtjeva iznijela kako bi opravdala nepodnošenje revizije neuvjerljivi.

25. U skladu s time, zahtjev se mora odbaciti na temelju članka 35., stavaka 1. i 4. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 19. srpnja 2018.

Abel Campos
Tajnik

Kristina Pardalos
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramareka 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72460496524

Prijevod, lekturu i pravnu redakciju napravila prevoditeljska agencija „Alkemist“ d.o.o. Zagreb. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava nije odgovoran za točnost prijevoda i sadržaja